

Locatie: gemeente 's-Hertogenbosch
Locatie: plaatsnaam 's-Hertogenbosch
Locatie: Bossche Broek
Periode: Vroege Middeleeuwen C (VMEC)
Complexiteit: depot (DEPO)
Soort onderzoek: detectorvondst
Jaartal onderzoek: 2009
Datum vondst: 10-10-2009
Uitvoerder: detectoramateur/gemeente 's-Hertogenbosch, afdeling bouwhistorie, archeologie en monumenten
Auteur: drs. R.J.M. van Genabeek
Materiaal categorie: metaal, zilver (MAG)

Karolingische muntschat uit het Bossche Broek

In 2009 werd voor natuurontwikkeling in het Bossche Broek een terrein afgeplagd. Een oplettende amateurarcheoloog vond daarbij met zijn metaaldetector een aantal kleine zilveren muntjes. Uiteindelijk wist hij 16 complete en 6 fragmenten van muntjes te verzamelen. Na het schoonmaken konden de munten gedetermineerd worden en blijkt het te gaan om een kleine muntschat uit de Karolingische tijd. Het zijn kleine zilveren muntjes, zogenaamde penningen en obolen (ter waarde van een halve penning). Sommige muntjes zijn enige tijd in omloop geweest waardoor in de muntschat munten van verschillende keizers en koningen aanwezig zijn: Lodewijk de Vrome, keizer van het Karolingische rijk (814-840); Pippijn II, koning van Aquitanië (839-852) en Lotharius I, keizer van het Karolingische rijk (840-855).

Bijzonder is dat de helft van de munten geslagen is in Aquitanië, een gebied in zuidwest Frankrijk. Zeven van de munten zijn geslagen in Dorestad (het huidige Wijk bij Duurstede) of mogelijk op een andere plaats in Friesland. Blijkbaar waren er intensieve contacten met Frankrijk aangezien in andere muntvondsten uit die periode minder dan 5% van de munten uit Aquitanië komt.

Een dergelijke hoeveelheid munten was in de 9de eeuw een klein kapitaal. Hoeveel het waard was kunnen we moeilijk inschatten maar bekend is dat voor één penning zo'n 15 broden gekocht konden worden. De meeste boeren maakten echter gebruik van ruilhandel en zullen alleen voor bijzondere aankopen gebruik hebben gemaakt van geld. Hoe de munten in het Bossche Broek terecht zijn gekomen blijft nog een raadsel. Het gebied was ook in de 9de eeuw laag gelegen en moerassig.

's-Hertogenbosch bestond nog niet en voor zover bekend lag er geen doorgaande weg door het Bossche Broek. De belangrijkste landroute lag vanuit Vught in noordelijke richting via de plek waar nu de binnenstad ligt richting Orthen. Dorpjes als Orthen, Empel, Rosmalen en Engelen bestonden al wel en worden in 814 voor het eerst genoemd. Onze streken waren toen echter nog zeer dun bevolkt. Er zijn aanwijzingen dat de schat in die tijd in het Bossche Broek is begraven of daar is verloren maar waarom iemand het moeras in is getrokken blijft duister.

Penning, geslagen onder Keizer Lodewijk de Vrome (814-840).
Op de munt staat een tempel met de tekst: XRISTIANARELIGIO.
Dergelijke munten speelden onder meer een rol bij de verspreiding van de Christelijke religie.

Obool (halve penning), geslagen onder Pippijn II (839/840 - 852), koning van Aquitanië. Op de munt staat: AQVI / TAHIA. Aquitanië ligt in Zuidwest Frankrijk en werd bij de opdeling van het Karolingische Rijk toegewezen aan Pippijn II, kleinzoon van Karel de Grote.

Obool (halve penning), geslagen onder Pippijn II (839/840 - 852), koning van Aquitanië. Op de munt staat een kruis met daar omheen de tekst: ✠ PIPPIHVSRE ✠ (Koning Pippijn)

Penning, geslagen onder Keizer Lotharius I (840 - 855), Op de munt staat de naam DOR / ES•TA / TAS. Dorestad (het huidige Wijk bij Duurstede) was een belangrijke handelsplaats met veel internationale contacten. Ook op andere plaatsen in Friesland werden echter munten geslagen met de naam Dorestad er op.